

IS-SIBILLI

George Cilia

Min kienu s-Sibilli tal-Antik, u xi tffisser din il-kelma? Il-kelma "Sibilla" ghalkemm waslet ghandna mill-Latin, hi g'ejja mill-Griek, u tffisser "profetessa". Il-kelma ghandha parentela qadima hafna u tirreferi ghal xi oraklu mara li sa mill-qedem kont issib go xi tempju jew maqdes iddedikat lil xi alla pagan jew lehor, u li kienet tigi kkonsultata kull darba li tinqala' xi križi, jew kull meta s-sultan jew xi hadd setghani kien ikollu xi mistoqsija jew problema diffiċli xi jholl.

Dawn in-nisa orakli nstabu l-ewwel fil-Lvant Nofsani. Nghidu ahna jissemmew f'kitba li nstabet fil-belt ta' Mari tal-qedem (illum fis-Sirja), u fil-kitba tal-Assiri. Imma kif jigri spiss, in-naħa Semitika tintnesa, u l-kelma tghaddi ghandna minn ghejun Griegi jew Latini. Għall-ewwel, meta s-Sibilli bdew jissemmew fil-kitba tal-Punent, ma kinux jingħataw isem, imma kienu jitlaqqmu ma' l-isem tal-maqdes fejn kienu jservu. Hekk tissemma is-**Sibilla Persica**, s-**Sibilla Libica**, s-**Sibilla Delfica**, s-**Sibilla Eritreana**, s-**Sibilla Samnia**, s-**Sibilla Ellespontica**, s-**Sibilla Cinmerica**, s-**Sibilla Tiburtina**, s-**Sibilla Frigia**, u s-**Sibilla Cumana**. Alessandru l-kbir jingħad li kien mar iħabbat il-bieb tas-**Sibilla Libica**, u li din ikkonfermatlu li hu kien divin, u li kellu jsir il-Farawni tal-Egittu.

Maż-żmien, l-orakli ta' dawn is-Sibilli bdew jinkitbu, u fi żmienna jeżistu 12-il ktieb li jissejhu "l-Orakli Sibillini". Hu aċċettat mill-

Il-pittura tas-Sibilla Persika f'wahda mill-kmamar ta' dari.

istudjużi, pero, li dawn il-kotba nkitbu minn hafna jdejn, u fuq medda twila ta' żmien, bejn it-tieni seklu qabel Kristu, u s-sitt seklu wara Kristu, u peress li dawn l-orakli kien anonimi, kull minn kiteb jew ikkopja l-kitba, sew jekk kien Pagan, Lhudi, jew Nisrani, żejjen il-kitba kif xtaq hu. L-Ewlenin Insara jidher li nnamraw ma dawn il-kitbiet profetiċi, tant li Celsus, filosofu Griek tat-tieni seklu wara Kristu li kien hadha kontra l-Insara u kien jikkumbattihom, kien ghajjar lill-Insara li kienu "wemmiena fis-sibilli". L-ewlenin Insara kienu aċċettaw il-kitbiet tas-Sibilla Tubertina bhala veritajiet ġenwini għax fihom habbret it-

twelid tal-Messija, l-Iben t'Alla Salvatur tal-bnedmin, u fi-ahhar il-Ġudizzju universali. Fil-kitba tas-Sibilli kif waslet ghandna llum, dawn jitekellmu fuq it-Torri tal-Babilonja u l-konfuzjoni tal-lingwi; silta ohra hi zieda tal-Imperatur Neruni nnifsu, u kif hu għad jirritorna bhala kmandant ta' battaljun minn-naħa tax-xmara Ewfrates, immedjatament wara li jizbroffa l-Vessuvju; u li dan jigri bhala kastig minħabba t-tigri tat-tempju ta' Ġerusalem.

IS-SIBILLI FIR-RINAXXIMENT

Bejn is-sekli 14 sa 16, żmien ir-Rinaxximent Taljan, l-aqwa artisti reġghu qajmu l-interess f'dawn il-persuni fi-arti skolpita jew impittra. Biżżejjed insemmu lill-famuż Michelangelo Buonarroti, bil-hames

Sibilli li għoġbu jżid fil-kapolavur tiegħu – il-Kappella Sistina fil-Vatikan. Dawn huma l-Persika, d-Delfika, l-Libjana, l-Eritreana u l-Kumana, li b'maestrija mexxielu jżewwiġhom mal-profeti fis-saqaf inprezzabbli li pittur. Opri artističi Sibellini ohra jinsabu:

- * Fis-Santa Casa ta' Loreto, l-Italja,
- * Fi gruppi fil-Malatestiano, tempju ta' Rimini ta' Agost Duccio,
- * Il-Kappella Susetti tat-Trinita ġo Firenze, ta' Ghirlandaio,
- * Fil-Cambio ta' Perugia, xogħol ta' Perugino,
- * Xogħol fl-affresk ġo Santa Marija tal-Paċi f'Ruma, ta' Raffaello,
- * Fil-Galleria Borghese ġo Ruma hemm il-Cumana ta' Domenichino,
- * Fil-Gallerija Uffizi ta' Firenze hemm is-Samnia ta' Guercino.

Fost il-kwadri li għandi fil-kmamar ta' dari, hemm pittura antika tas-Sibilla Persika, tant miġjuba mill-familja għax hija figura ta' xebba helwa, simpatika, x'aktarx kurjuża, liebsa turban ġo rasha, bil-pinna fidha donnha lesta biex tikteb u taħseb, dejjem thares lejn min diehel jew hierēġ mill-kamra, donnha għandha xi storja serja x'tirakkonta. Familjari u hbieb li jaslu sa darna, wara t-tislim, mill-ewwel għajnejhom imorru fuq l-inkwatu tal-Persika, u jistaqsuni jekk nafx x'hemm miktub fil-ktieb li ġgorr fidejha. Jien immedjatement inwieġeb billi nikkwota id-*Dies Ire*, innu bil-Latin li hu maħsub li nkiteb minn Tumasu ta' Celano fis-seklu Tlettax:

Dies ire, dies illa,
Solvat Seculum in favilla.
Teste David cum Sybilla.

Bl-Ingliż din tinqaleb hekk:

*The day of wrath, that dreadful day
Shall the whole world in ashes lay
As David and the Sybil say.*

F'din l-istrofa Tumasu ta' Celano jurina l-pessimizmu tas-Sibilli bl-aktar mod ċar, b'dan kollu naghmlu tajjeb naħsbu fil-jum tal-ġudizzju tagħna.

© George Cilla

